

گفت‌وگو با مدیر اولین بوستان موضوعی کشور پارکی برای زیارت

علیرضا ثبتي

برای همین شما از حرم مطهر که دور می‌شوید دیگر هویت یک شهر مذهبی را حس نخواهید کرد. این آسیب در قم کمتر است زیرا گنبدها و معماری سنتی و اسلامی، هویت شهر را حفظ کرده است.

در سال ۹۰ مجموعه کانون چشم‌اندازاندیشه، هندسه مفاهیم بوستان موضوعی زیارت را آماده کرد؛ عمده منابع با اتکا به سخنان حضرت امام (رضاع) مطالعه و هندسه مفاهیم آماده شد.

بوستان موضوعی زیارت اولین بوستان موضوعی در کشور است، کاربزه این نوع پارک‌ها چیست؟

«پارک‌های موضوعی» یا به عبارتی «پارک‌های تماتیک» در تمام دنیا به عنوان یکی از ابزارهای انتقال مفاهیم کاربرد دارد. دیزنی لندها و پارک‌های هری پاتر از این جمله‌اند و خیلی از مفاهیم به صورت نرم و ناخودآگاه به مخاطب منتقل می‌شود. ایده بوستان موضوعی زیارت از پارک‌های تماتیک خارج از کشور به ویژه از چین مطرح شد و ما خواستیم که مفاهیم دینی را از این طریق منتقل کنیم.

پارک یا بوستان زیارت ۳ فاز دارد. فاز ۱ که ساخت و ساز آن در سال ۹۱ تمام شد شامل نمایشگاه مفهومی زیارت، نمایشگاه تجلی آفتاب، نمایشگاه "راه کجاست؟ راه‌ما کیست؟"، نمایشگاه حالات و احوالات بزرگان، قسمت کبوترانه، سالن همایش‌ها برای جنگ زیارت و فضایی به نام عکاسخانه برای

پارک‌های موضوعی و آموزشی در دنیا بستر مناسبی برای انتقال مفاهیم با بهره‌گیری از هنرهای تجسمی و قالب‌های مختلف مدیا، سرگرمی و المان‌های حجمی برای ترویج و تبیین بهتر آن‌ها هستند. نمونه معروف‌ترین این پارک‌ها را در آمریکا، اروپا و چین و ژاپن می‌توان یافت. کمپانی‌های بزرگ فیلم سازی در دنیا مانند کمپانی آمریکایی دیزنی با بهره‌گیری از شخصیت‌های فیلم‌های کارتنی خود پارک‌های موضوعی معروفی را حتی خارج از آمریکا و در توکیو و پاریس ساخته است. در دیزنی‌لند، دنیای بازی بچه‌ها، مجموعه‌ای از فعالیت‌های مختلف، بازی، سرگرمی، فروشگاه‌های متعدد برای فروش اجناس با مارک و اشکال شخصیت‌های دیزنی وجود دارد. بازی‌ها همه نشأت گرفته از فضاهای خیالی و کارتون هستند که به شدت کودک را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. اخیراً نیز این کمپانی پارک موضوعی آواتار برگرفته از فیلم معروف جیمز کامرون را در پارک پادشاهی حیوانات فلوریدای آمریکا ساخته است. در این پارک بازدیدکنندگان با کوه‌های خارق العاده و شناور روبرو می‌شوند و از درون جنگلی شبانه عبور می‌کنند که از درختان آن نور ساطع می‌شود و فضای روایی فیلم آواتار را تداعی می‌کند. کمپانی «فاکس قرن بیستم» نیز با بودجه ۱۲۵ میلیون دلاری، اخیراً در حال ساخت پارکی موضوعی با محوریت شخصیت‌های معروف فیلم‌های خود مانند «عصر یخبندان»، «زندگی پی»، «شب در موزه» و ... در حومه شهر کوالالامپور مالزی است که گفته می‌شود تا سال ۲۰۱۶ به بهره‌برداری می‌رسد. این پارک‌ها علاوه بر جنبه‌های تبلیغاتی خود و ترویج سبک زندگی مطلوب غربی به خصوص برای کودکان مجموعه‌های اقتصادی ویژه‌ای با گردش مالی قابل توجهی هستند که به خصوص در ۲۰ سال گذشته بهره‌گیری از آن‌ها به شدت مورد توجه قرار گرفته است. سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری مشهد نیز با احداث پارک موضوعی زیارت در بوستان وحدت در سال ۱۳۹۰ هرچند با فاصله زیاد از جذابیت‌ها و تکنیک‌های مهندسی پارک‌های موضوعی دنیا در این عرصه قدم گذاشته است که به عنوان اولین تجربه در کشور اقدامی ستودنی و بسیار ارزشمند است. هرچند مسئولان این طرح به دلیل بافت فرهنگی و اقتصادی زائران نگاه اقتصادی چندانی به آن نداشته‌اند اما به عنوان تنها نمونه اجرا شده از این جنس قابل بررسی است. با حجت‌الاسلام وهاب‌زاده مدیر این پارک در خصوص نگاهش به اقتصاد زیارت و فعالیت‌های این پارک به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه خواهید خواند.

تعریف نیاز داریم. برای مثال پدیده شاندیز باعث شده است که مردم برای دیدن آن بیایند و سپس به زیارت بروند.

آیا در این فرهنگسرا و بوستان موضوعی زیارت، اقدامی برای تبیین و فرهنگ‌سازی در این زمینه انجام شده است؟

ما باید به دنبال هندسه‌ای از مفاهیمی باشیم و در ذیل آن پیوسته‌هایی را آماده کنیم تا تبیین کننده خدمات و سایر مسائل در موضوع زیارت باشد.

که رویکردی اشتباه است. مسئله دیگر این است که آیا بین گردشگری و گردشگری زیارت رابطه‌ای وجود دارد یا خیر، یعنی مفهوم اعم و اخص است یا متباین؟ عناصر گردشگری و گردشگری زیارت چه ارتباطی با یکدیگر دارند؟ عقیده بنده این است که این دو مفهوم متباین است زیرا عناصر متفاوتی این‌ها را تشکیل می‌دهد. ما ابتدا باید در تعریف دقت کنیم. اساس اقتصاد، نفع‌بری است اما اساس اقتصاد زیارت نفع‌بری نیست بلکه زیارت بهینه است. ما در حوزه گردشگری زیارت هم به بازنگری در

آیا زیارت و اقتصاد با هم قابل جمعند و می‌توان به زیارت نگاه اقتصادی هم داشت؟

نگاه اقتصادی به مقوله فرهنگ کار پسندیده‌ای نیست اما به این معنا نیست که نمی‌توانیم فعالیت‌های فرهنگی داشته باشیم که جنبه اقتصادی هم داشته باشد بلکه باید به اصل و فرع بودن آن توجه کرد. اگر دید ما نسبت به قضیه اقتصاد زیارت این باشد که اصل، زیارت است و در کنار آن مسائل اقتصادی نیز مطرح شود، این نگاه مناسب است؛ اما گاهی اصل را بر درآمدزایی از قبل زیارت می‌گذارند